	ФОРМУЛЯР	Индекс: Фо 04.01.01-02
	УЧЕБНА ПРОГРАМА	Издание: П
		Дата: 10.01.2012 г. Страница 1 от 10

МЕДИЦИНСКИ УНИВЕРСИТЕТ – ПЛЕВЕН
ФАКУЛТЕТ „ОБЩЕСТВЕНО ЗДРАВЕ”

ОДОБРЯВАМ:
 Декан на ФОЗ:
 (проф. д-р С. Янкуловска, д.м.н.)

ВЛИЗА В СИЛА
 ОТ УЧЕБНАТА 2020/2021 Г.

УЧЕБНА ПРОГРАМА

ПО

„МЕДИЦИНСКА ПЕДАГОГИКА“

ЗА ОБРАЗОВАТЕЛНО-КВАЛИФИКАЦИОННА СТЕПЕН
„МАГИСТЪР“
 ПО РЕДА НА ЧЛ. 3 (АЛ. 2 И 3) ОТ ЕДИ - 2006

СПЕЦИАЛНОСТ
„УПРАВЛЕНИЕ НА ЗДРАВНИТЕ ГРИЖИ“

ЗАДОЧНО ОБУЧЕНИЕ

ПЛЕВЕН

	ФОРМУЛЯР	Индекс: Фо 04.01.01-02
	УЧЕБНА ПРОГРАМА	Издание: П Дата: 10.01.2012 г. Страница 2 от 10

2020 г.

По единни държавни изисквания - задължителна

По учебен план на МУ - Плевен - задължителна

Учебен семестър: Втори

Хорариум: 15 часа: 10 часа лекции и 5 часа упражнения

Кредити: 2

Преподаватели:

- Доц. д-р Здравка Радионова, д.м. Магистър по медицина, Доктор по медицина. Ректорат 2, ст. 318, тел. 064 88-135.

1. АНОТАЦИЯ

Обучението по „Медицинска педагогика“ е логично продължение на обучението по „Педагогика“, като ползва терминологията и основните ѝ понятия. **Има за цел** студентите да задълбочат знанията си и да акцентират вниманието си към особеностите и специфичните проблеми на учебния процес в медицинското висше училище.

Знанията по „Медицинска педагогика“ са основа за обучение във всички области на професионална реализация на специалистите-ръководители на здравни грижи или преподаватели по практика в базовото образование на медицински сестри, акушерки, лаборанти, рехабилитатори и др.

Подготовката по „Медицинска педагогика“, осигурява основни знания и понятия, които служат като база за надстрояване по дисциплината „Методика на обучението по практика по специалности от професионално направление „Здравни грижи“; за осигуряване на по-големи възможности за самостоятелно усъвършенстване в професията, както и за бързо и компетентно преминаване от една професионална дейност към друга.

Съдържанието на учебната програма е представено в две сравнително равностойни части:

Първата част е посветена на класическите, общодидактически проблеми, характеризиращи учебния процес във висшите училища. Предложен е анализ на различни модели на висше медицинско образование. Структурата на изложението съответства на логиката на планиране на учебния процес - учебни цели, учебно съдържание, технология на обучението, средства на обучение и материално осигуряване на учебния процес, контрол и оценка на академичните постижения на студентите.

Във ***втората част*** на учебната програма са застъпени проблеми, които представят съвременни постижения на дидактиката и чието използване би довело до оптимизиране на учебния процес - проблемно обучение, индивидуално и групово учене, програмирано обучение и алгоритмизация, управление на познавателната активност на студентите и др. Особено внимание е отделено на съвременните методи и средства за контрол и обективна оценка на знанията, уменията и навиците на студентите. Предложена е технология за разработване на програмирани тестове за контрол, обширен материал, свързан с количествената обработка на резултатите от дидактическите тестове, както и иновативни подходи за изпитване и оценяване като обективно структурирания клиничен изпит.

В резултат на обучението в предвидения обем и последователност на темите по настоящата програма, обучаемите трябва да постигнат следните **основни задачи**:

	ФОРМУЛЯР	Индекс: Фо 04.01.01-02
	УЧЕБНА ПРОГРАМА	Издание: П Дата: 10.01.2012 г. Страница 3 от 10

- Да придобият знания и разбиране за структурата на учебния процес и придобият умения за неговото планиране, организиране, осъществяване и управление;
- Да придобият знания и умения за изготвяне на методически разработки за учебно-практически занятия и тематични единици за базовото образование на съответните специалисти по здравни грижи;
- Да придобият знания и разбиране за обективно оценяване на академичните постижения на студентите чрез използване на съвременни подходи за контрол и оценка.

2. ОЧАКВАНИ РЕЗУЛТАТИ

В резултат на предвидения теоретичен курс на обучение в посочения обем и последователност на предложените теми, съгласно учебния план и настоящата учебна програма, студентите следва да **придобият нови знания за:**

- Елементите на учебния процес - учебни цели, учебно съдържание, организационно-управленски комплекс, педагогическа диагностика и техните взаимовръзки;
- Организиране и ръководене на учебно-практически занятия, учебни практики и преддипломен стаж;
- Сферите на обучението и техните нива.

След изпълнение на предвидените по програмата учебно-практически занятия и изпълнение на практическите задачи, обучаемите следва да **изградят нови способности и умения:**

- Да прилагат съвременни методи, технологии и иновации в преподаването, способстващи за трайно овладяване на знания и формиране на професионални умения в студентите;
- Да разработват и прилагат обективни методи, подходи и средства за оценяване на знанията, уменията и навиците на студентите на базата на съвременни критерии и изисквания на доцимологията;
- Да изготвят и прилагат съвременни учебно-технически средства;
- Да изготвят методически разработки на учебно-практически занятия и тематични единици по здравни грижи за съответните специалисти.

3. ФОРМИ НА ОБУЧЕНИЕ:

- Лекции;
- Учебно-практически занятия;
- Семинари;
- Самостоятелна подготовка;
- Консултация.

4. МЕТОДИ НА ОБУЧЕНИЕ:

- Лекционна изложба;
- Дискусия;
- Беседа;
- Обяснение, разказ;
- Инструктаж;
- Демонстрация;

	ФОРМУЛЯР	Индекс: Фо 04.01.01-02
	УЧЕБНА ПРОГРАМА	Издание: П Дата: 10.01.2012 г. Страница 4 от 10

- Наблюдение;
- Упражняване;
- Самостоятелна работа – аудиторна и извънаудиторна;
- Решаване на практически задачи;
- Решаване на ситуационни задачи;
- Работа с книга, учебник или друга помощна литература и в библиотека;
- Писмено тестово изпитване;
- Ролева игра;
- Работа в малки групи;
- Работа в Internet.

Лекционното изложение, като най-старият метод на обучение, е основен метод за предаване на нови знания по учебната дисциплина, в логически порядък и завършен вид. Лекциите се провеждат с целия курс студенти и се осигуряват от пълнотекстови материали (на хартиен носител) и РРТ презентации, богато онагледени с фигури, таблици, снимки. Презентационните материали се представят чрез видеопроектори в лекционни зали или компютри в компютърен кабинет. Презентациите от лекционния курс се интегрират в Електронната система за дистанционно обучение (СЕДО). Те се предоставят за свободен достъп на студентите.

Съдържанието на лекциите е отворено и непрекъснато се актуализира. Чрез лекционните занятия се разясняват основните понятия и взаимовръзките между елементите на учебния процес.

Практическото упражнение, като най-ефективната форма за усвояване и затвърждаване на практически умения и навици и прилагане на теоретичните знания, се ръководи от преподавател и се провежда в учебни зали. Всяка зала е оборудвана с компютър и мултимедиен проектор. Обучаемите работят самостоятелно (при решаване на учебни задачи) или в малки групи.

5. ТЕМАТИЧНО РАЗПРЕДЕЛЕНИЕ НА УЧЕБНИЯ МАТЕРИАЛ

№	ТЕМАТИЧЕН ПЛАН НА ЛЕКЦИИТЕ ПО „МЕДИЦИНСКА ПЕДАГОГИКА“	Часове
1.	Развитие на медицинското образование в България. Медицинската педагогика.	1
2.	Учебният процес в медицинското висше училище. Болният в учебния процес.	1
3.	Форми на обучение в медицинското ВУ. Специфични характеристики.	1
4.	Учебно-практическо занятие – основна форма за подготовка на здравни кадри.	1
5.	Самостоятелна работа на студентите – видове управление.	1
6.	Клинично мислене. Качества. Подходи за формиране.	1
7.	Учебно-познавателни задачи. Видове. Познавателни равнища.	1
8.	Контрол и оценка на знанията и уменията. Традиционни методи	1
9.	Съвременни методи за контрол и оценка. Дидактически програмиран тест.	1
10.	Проблемно-базирано обучение.	1
	ОБЩО	10

	ФОРМУЛЯР	Индекс: Фо 04.01.01-02
	УЧЕБНА ПРОГРАМА	Издание: П Дата: 10.01.2012 г. Страница 5 от 10

№	ТЕМАТИЧЕН ПЛАН НА УПРАЖНЕНИЯТА/СЕМИНАРИТЕ ПО „МЕДИЦИНСКА ПЕДАГОГИКА“	Часове
1.	Принципи на обучение. Целево планиране на учебния процес.	1
2.	Йерархия на целите. МИНК. Специфични учебни цели. Качества. Елементи.	2
3.	Методи на обучение. Традиционни методи.	1
4.	Методи, повишаващи познавателната активност на обучаваните.	1
	ОБЩО	5

6. ТЕЗИСИ НА ЛЕКЦИИТЕ И УПРАЖНЕНИЯТА ПО „МЕДИЦИНСКА ПЕДАГОГИКА“

6.1. ТЕЗИСИ НА ЛЕКЦИИТЕ:

- 1. Развитие на медицинското образование в България. Медицинска педагогика – предмет, цел, задачи (1 час).** Лекцията е посветена на етапите, през които преминава развитието на медицинското образование у нас и на предмета на учебната дисциплина „Медицинска педагогика“. Разяснява се нейната теоретична база, както и основни задачи.
- 2. Учебният процес в медицинското висше училище. Болният в учебния процес. Психолого-дидактически характеристики на студента в медицински ВУЗ (1 час).** Анализират се особеностите на учебния процес като бинарна дейност: от една страна като целенасочено и организирано преподаване, прави се характеристика на преподаването и се подчертават основните функции на преподавателя; от друга страна се характеризира ученето на студентите, видовете учене и условията на рационално учене. Специфичните особености на учебния процес в медицинското висше училище се определят като обусловени от присъствието на болния в обучението. Обсъждат се характеристиките на студента в медицинското висше училище и взаимодействието им със спецификата на учебния процес.
- 3. Форми на обучение в медицинското висше училище. Специфични характеристики (1 час).** Разглеждат се основните организационни форми на обучение, използвани в учебния процес в медицинските висши училища - лекции, практически занятия, семинари, учебни практики, лабораторни упражнения, стаж, като се изтъкват дидактическите възможности и особености на всяка учебна форма.
- 4. Учебно-практическо занятие – основна форма за подготовка на здравни кадри (1 час).** Изясняват се целите на учебно-практическото занятие, факторите, които оказват въздействие за ефективното протичане на занятието, структурата. Предлага се примерна структура на занятието.
- 5. Самостоятелна работа на студентите – видове управление (1 час).** Изяснява се същността на самостоятелната работа като метод, използван в процеса на обучение.

	ФОРМУЛЯР	Индекс: Фо 04.01.01-02
	УЧЕБНА ПРОГРАМА	Издание: П Дата: 10.01.2012 г. Страница 6 от 10

Акцентира се върху самостоятелната работа като организационна форма на обучение и видовете управление, в зависимост от различни признаци.

6. **Клинично мислене. Качества. Подходи за формиране (1 час).** Изяснява се значението на клиничното мислене за надеждно овладяване на знания, практически умения и навици. Акцентира се върху характеристиките на клиничното мислене, подходите за изграждането и мястото му във висшето медицинско образование и практика.
7. **Учебно-познавателни задачи. Видове. Познавателни равнища (1 час).** Разглеждат се различните видове учебно-познавателни задачи и приложението им в медицинското образование като един от най-ефективните методи за формиране на способности за творческо мислене у студентите.
8. **Контрол и оценка на знанията, уменията и навиците. Функции на контрола. Видове контрол. Обект на оценяването. Етапи на контрола. Традиционни методи за контрол и оценка. Устно изпитване. Писмено изпитване. Практическо изпитване (1 час).** Характеризират се параметрите на науката за оценяването – доцимология, функциите на контрола, видовете контрол и неговите етапи. Анализират се предпоставките за поява на субективизъм в оценяването и се обсъждат начините за преодоляването му. Изброяват се и се характеризират функциите на контрола и оценката – гносеологическа, информационна, прогностична, формираща, селективна; видовете контрол – предварителен, текущ и заключителен, както и методите за контрол, приложими в медицинското висше училище.
9. **Съвременни методи за контрол и оценка. Дидактически програмиран тест. Обективно-структуриран клиничен изпит (1 час).** Анализират се различни нововъведения в областта на доцимологията във висшите медицински училища - обективно-структуриран клиничен изпит, взаимно оценяване и самооценяване, и др. Разискват се същността, причините за използване, предимствата и недостатъците, изискванията при изработване и четирите нива на дидактически програмирани тестове.
10. **Проблемно-базирано обучение (1 час).** Изяснява се същността на иновативната образователна технология. Обсъжда се нашият и световен опит за прилагането на проблемно-базираното обучение. Акцентира се на спецификата в организацията на учебния процес и контрола на знанията, уменията и навиците при реализирането му.

6.2. ТЕЗИСИ ЗА УПРАЖНЕНИЯТА:

1. **Дидактически принципи в медицинското образование. Целево планиране на учебния процес (1 час).** Представят се принципите на обучение в медицинското образование. Акцентира се на съдържанието им и значимостта им за процеса на обучение. Представя се и се анализира целевото планиране на учебния процес. Разясняват се факторите, които оказват влияние при целевото планиране и върху процеса на обучение.
2. **Йерархия на целите. Равнища. МИНК. Специфични учебни цели. Качества. Елементи (2 часа).** Разглеждат се трите вида цели, йерархията им и взаимовръзките между тях. Дефинира се МИНК и се изяснява неговото значение. Изяснява се

	ФОРМУЛЯР	Индекс: Фо 04.01.01-02
	УЧЕБНА ПРОГРАМА	Издание: П Дата: 10.01.2012 г. Страница 7 от 10

същността на специфичните учебни цели. Интерпретират се качествата и елементите на целите.

3. **Методи на обучение. Традиционни методи на обучение (1 часа).** Анализират се методите на обучение и приложението им в различни организационни форми на обучение във ВУЗ на база на собствен опит. Отдиференцират се методи на обучение, форми на обучение и средства на обучение чрез учебни задачи.
4. **Методи, повишаващи познавателната активност на обучаваните. Програмирано обучение. Програмно обучение. Проблемно обучение. Алгоритмизация (1 часа).** Анализират се различията между методите, повишаващи познавателната активност на обучаваните и новите технологии. Обсъжда се значимостта им за подготовката на обучаваните в медицинското висше училище.

7. МЕТОДИ ЗА КОНТРОЛ:

Оценяване знанията на студентите се базира на предварително дефинирани критерии и се формира от **текущ контрол** и **заключителен контрол** с критерии за **формиране на крайна оценка**. В методите за контрол, като критерии за оценка на знанията се имат предвид:

- Пълнота на усвояване на учебния материал;
- Усвоена терминология;
- Аналитични умения и способности;
- Умения за формиране на изводи и обобщения.

7.1. ТЕКУЩ КОНТРОЛ:

Текущият контрол се осъществява по време на лекциите и практическите упражнения и семинари устно чрез беседа и писмено чрез решаване на учебни задачи – типови и ситуационни. Текущият контрол се базира на учебната активност на студентите по време на учебните занятия. **Присъствието на предвидените по учебния план лекционни и практически занятия по дисциплина**, съгласно Чл. 92, ал. 1, т. 1 от Правилника за устройството и дейността на Медицински университет – Плевен и Чл. 19, ал. 1 от Правилника за организацията на учебния процес в МУ – Плевен **е задължително и е основание за заверка на семестъра** по учебната дисциплина от страна на преподавателите.

По време на учебните занятия всеки студент се оценява чрез участието и справянето му с учебния материал. Текущата оценка от контрола (ТО) включва решаването на учебни писмени задачи (ПЗ), устни изпитвания (беседа) и писмена самостоятелна работа (ПСР) по предварително обявена тема от въпросника за семестриалния изпит. Учебните задачи се изпълняват по време на упражненията и включват елементите от практическите занятия. Писмената самостоятелна работа се осъществява от студентите по време на семестъра и при подготовка на изпита. Формирането на оценката от текущия контрол – ТО се осъществява посредством зависимостта:

$$ТО = 0,30 ПЗ + 0,70 ПСР$$

Тази оценка има принос при определяне на кредитната оценка и участва при формиране на крайната оценка по учебната дисциплина.

7.2. ЗАКЛЮЧИТЕЛЕН КОНТРОЛ:

	ФОРМУЛЯР	Индекс: Фо 04.01.01-02
	УЧЕБНА ПРОГРАМА	Издание: П Дата: 10.01.2012 г. Страница 8 от 10

Заключителният контрол предвижда провеждане на изпит в сесията за третия семестър. По изключение, след съгласуване с декана на ФОЗ и преподавателя, заключителният контрол може да се проведе и в края на семестъра, но след приключване на всички предвидени занятия по дисциплината. Изпитът се провежда по график, обявен от Учебен отдел при спазване реда и процедурите според Правилника на МУ – Плевен.

Обучението по дисциплината завършва със семестриален изпит, състоящ се от писмено изпитване (ПИ) – развиване на подробен план-конспект на 2 въпроса от студентите по предварително раздаден конспект, последвано от устно събеседване с екзаминатора. Изпитът трае от 2 до 4 часа, като на студентите се поставя оценка.

Оформянето на изпитната оценка (ИО) е въз основа на оценките от писменото изпитване (подробен план-конспект на двата въпроса), устното събеседване и задължителния текущ контрол ТО, които трябва да са положителни, т.е. да са със стойност равна или по-голяма на Среден 3.00.

7.3. ФОРМИРАНЕ НА КРАЙНА ОЦЕНКА:

Крайната изпитна оценка (ИО) е комплексна и оценява цялостното представяне по време на обучението. Оформянето на крайната оценка (ИО) е въз основа на оценките от писменото изпитване, устното изпитване (УИ), задължителния текущ контрол и участието по време на занятия. Тя се формира от 3 основни компонента – 50% от писменото изпитване (ПИ), 40 % от устния изпит и 10% от общата текуща оценка (ТО). Тя е положителна (по-голяма или равна на Среден 3), само ако трите компонента са положителни и се определя от израза:

$$\text{ИО} = 0,50 \text{ ПИ} + 0,40 \text{ УИ} + 0,10 \text{ ТО}$$

Крайната оценка е по шестобалната система и се закръглява с точност до единица в съответствие със скалата по ECTS и се вписва в протокола, студентската книжка и главната книга. Минималната оценка за приключване на обучението е „Среден 3“, съотнесена с Европейската система за трансфер на кредити.

8. СИСТЕМА ЗА НАТРУПВАНЕ НА КРЕДИТИ

Общ брой кредити: 2

Сумарната кредитна оценка се формира от:

- присъствие на лекции;
- присъствие и участие в учебно-практическите занятия и семинарите;
- самостоятелна подготовка за учебно-практически занятия, семинари и др.;
- задължително решаване на практически задачи;
- самостоятелна подготовка и полагане на семестриален изпит.

9. ИЗПИТЕН КОНСПЕКТ:

1. Развитие на медицинското образование в България.
2. Медицинската педагогика – предмет, цел, задачи.
3. Учебният процес в медицинското висше училище.
4. Болният в учебния процес.
5. Психолого-дидактически характеристики на студента в медицинския ВУЗ.
6. Дидактически принципи в медицинското образование.
7. Целево планиране на учебния процес. Йерархия на целите. Равнища. МИНК.
8. Специфични учебни цели. Качества. Елементи.

	ФОРМУЛЯР	Индекс: Фо 04.01.01-02
	УЧЕБНА ПРОГРАМА	Издание: П Дата: 10.01.2012 г. Страница 9 от 10

9. Форми на обучение в медицински ВУЗ. Специфични характеристики.
10. Учебно-практическо занятие – основна форма за подготовка на здравни кадри.
11. Методи на обучение. Традиционни методи.
12. Методи, повишаващи познавателната активност на обучаваните. Програмирано обучение. Програмно обучение. Проблемно обучение. Алгоритмизация.
13. Самостоятелна работа на студентите – видове управление.
14. Клинично мислене. Качества. Подходи за формиране.
15. Учебно-познавателни задачи. Видове. Познавателни равнища.
16. Контрол и оценка на знанията, умения и навиците. Функции на контрола.
17. Видове контрол. Обект на оценяването. Етапи на контрола.
18. Традиционни методи за контрол и оценка. Устно изпитване. Писмено изпитване. Практическо изпитване.
19. Съвременни методи за контрол и оценка. Дидактически програмиран тест. ОСКИ.
20. Проблемно-базирано обучение.

10. ПРЕПОРЪЧВАНА ЛИТЕРАТУРА:

10.1. ОСНОВНА:

1. Воденичаров Ц., М. Митова, С. Младенова. Медицинска педагогика. Артик, София, 2008.
2. Воденичаров Ц., С. Попова, Л. Гатева, В. Нишева, Хр. Живкова, Н. Петрова. Оценяването в медицинското образование. Филвест, София, 2000.
3. Педагогика, втора част – Теория на обучението ДИДАКТИКА. Учебник за студентите от ФОЗ, Медицински университет – София, второ издание. Попов Т. (ред.) София, 2009 г.

10.2. ДОПЪЛНИТЕЛНА:

1. Андреев М. Процесът на обучение. Просвета, София, 1996.
2. Андреев М. Оценяването в училище. Изд. СУ, София, 1995.
3. Бижков Г. Теория и методика на дидактическите тестове. Просвета, София, 1996.
4. Петров П., М. Атанасова. Образователни технологии и стратегии на учене. Веда словена - ЖГ, София, 2001.
5. Провокацията учебен процес /сборник/. АСКОНИ, София, 1997.

11. АВТОР НА УЧЕБНАТА ПРОГРАМА:

Доц. д-р Здравка Радионова, дм, к-ра „Общественоздравни науки“, ФОЗ при МУ – Плевен.

12. АВТОР НА ТЕЗИСИТЕ ЗА ПРАКТИЧЕСКИТЕ УПРАЖНЕНИЯ:

Доц. д-р Здравка Радионова, дм, к-ра „Общественоздравни науки“, ФОЗ при МУ – Плевен.

Учебната програма е приета от Програмен съвет на Факултет „Обществено здраве“ и е утвърдена от Факултетния съвет на Факултет „Обществено здраве“ с Протокол №.....от 03.06.2020 год.